

Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-430/25-9167/2

Podgorica, 16.04.2025. godine

Za: MINISTARSTVO EKONOMSKOG RAZVOJA, Rimski trg 46, Podgorica

gospodinu, Niku Gjelošaju, ministru

Predmet: Mišljenje na Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu

Veza: Vaš akt br. 1103-328/25-973/2 od 06.03.2025. godine

Poštovani gospodine Gjelošaj,

Povodom *Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Na tekst Programa rada i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Na osnovu uvida u dostavljeni dokument i Izveštaj o analizi uticaja propisa, u dijelu procjene fiskalnog uticaja, utvrđeno je da je za implementaciju Programa rada Akreditacionog tijela neophodno obezbijediti sredstva u iznosu od 442.900,00 € iz budžeta Crne Gore.

Sredstva u navedenom iznosu, potrebna za sprovođenje Programa rada, obezbijeđena su Zakonom o budžetu Crne Gore za 2025. godinu u okviru budžeta Ministarstva ekonomskog razvoja (organizacioni kod 40901), na aktivnosti: Akreditacija (programski kod 15 004 003 005), na izdatku 4319 - Ostali transferi institucijama.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta nema primjedbi na dostavljeni Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu.

Dodatno, ukazujemo na član 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti kojim se uređuje da ugovorene obaveze moraju biti usklađene sa planiranim i odobrenim sredstvima, kao i da je budžetski izvršilac odgovoran za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potrošačkoj jedinici.

S poštovanjem,

MINISTAR
Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ PROPISA

Ministarstvo ekonomskog razvoja

NAZIV PROPISA

Predlog Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
 - Koji su uzroci problema?
 - Koje su posljedice problema?
 - Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
 - Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?
- Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu je godišnji strateški dokument kojim se utvrđuju i propisuju aktivnosti koje je potrebno da Akreditaciono tijelo Crne Gore realizuje tokom 2025. godine sa ciljem daljeg jačanja administrativnih kapaciteta, kontinuiranog razvoja sistema akreditacije u Crnoj Gori kao i njegovog prihvatanja i priznavanja na evropskom i međunarodnom nivou.
 - Da bi se tokom 2024. godine osigurao kontinuitet rada Akreditacionog tijela Crne Gore na implementaciji Zakona o akreditaciji ("Službeni list Crne Gore", br. 054/09 od 10.08.2009 i br. 043/15 od 31.07.2015) potrebno je iz budžeta Crne Gore obezbijediti finansijska sredstva neophodna za njegov redovni rad i sprovođenje aktivnosti utvrđenih Programom rada Akreditacionog tijela za 2025. godinu. Shodno stavu 5 člana 13 Zakona o akreditaciji iznos sredstava za rad Akreditacionog tijela koja se obezbjeđuju iz budžeta Crne Gore određuje se na osnovu poslova utvrđenih programom i godišnjim planom rada Akreditacionog tijela, na koji saglasnost daje Vlada Crne Gore.
 - Neusvajanjem predmetnog akta stvorili bi se realni problemi u radu i finansiranju Akreditacionog tijela Crne Gore, a koji bi se mogli negativno odraziti na ispunjenje obaveza iz člana 77 SSP-a, odnosno obaveza koje je Crna Gora preuzela u pregovorima sa EU u okviru Poglavlja 1 – Sloboda kretanja roba. Između ostalog, došlo bi do stagnacije u razvoju administrativnih kapaciteta Akreditacionog tijela Crne Gore, do zastoja u obavljanju redovnih poslova akreditacije tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, a mogao bi biti doveden u pitanje i ostvareni status članstva Akreditacionog tijela Crne Gore u Evropskoj (EA) i međunarodnim organizacijama za akreditaciju (ILAC, IAF). Navedeno bi takođe imalo negativni uticaj na ostvareni status Akreditacionog tijela Crne Gore kao potpisnika EA MLA sporazuma sa Evropskom kooperacijom za akreditaciju (EA), a koji se odnosi na međusobno priznavanje ekvivalentnosti sistema akreditacije u Crnoj Gori u odnosu na sisteme akreditacije drugih država članica EU.
 - Indirektno, neusvajanje predmetnog akta bi se negativno odrazilo i na sva akreditovana tijela za ocjenjivanje usaglašenosti (laboratorije za ispitivanje i etaloniranje, medicinske laboratorije, kontrolna tijela i sertifikaciona tijela) iz razloga što Akreditaciono tijelo Crne Gore ne bi bilo u mogućnosti da na adekvatan način sprovodi redovne poslove koji se odnose na dodjeljivanje, održavanje i obnavljanje akreditacije. Izvještaji koje izdaju akreditovana tijela za ocjenjivanje usaglašenosti su osnova i preduslov za slobodan plasman i protok roba i usluga na Evropskom i globalnom tržištu.
 - Subjekti koje prepoznajemo kao oštećene strane su akreditovana tijela za ocjenu usaglašenosti, privredni subjekti i građani, te smanjen kapacitete države Crne Gore da ima svoje nacionalno

akreditaciono tijelo što smanjenje mogućnost za međunarodno priznanje i otežan pristup tržištima.

- Bez usvajanja Programa rada za 2025. godinu, nacionalni sistem akreditacije bi se urušio, a preporuka Evropske komisije na osnovu Uredbe 765/2008 je da svaka država članica EU treba da ima samo jedno nacionalno akreditaciono tijelo koje će ovlastiti država da se bavi pitanjima akreditacije, što bi ugrozilo kvalitet i sigurnost proizvoda i usluga, te oslabilo povjerenje u crnogorski sistem akreditacije.

2. Ciljevi

- Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
- Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

- Cilj Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu jeste da se na sistematičan, koncizan i transparentan način utvrde obaveze, zadaci i aktivnosti Akreditacionog tijela koje bi vodile kontinuiranom razvoju i jačanju nacionalnog sistema akreditacije i njegovoj daljoj integraciji na evropskom i međunarodnom nivou. Takođe, cilj predmetnog dokumenta je da se stvore zakonski preduslovi za obezbjeđivanje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore potrebni za rad Akreditacionog tijela Crne Gore u 2025. godini. U cilju održavanja članstva u međunarodnim organizacijama za akreditaciju, kao i podrška ispunjavanju obaveza crne Gore prema Evropskoj uniji u procesu integracija.
- Ciljevi Programa rada Akreditacionog tijela za 2024. godinu su usklađeni sa strategijama i politikama Vlade Crne Gore koje se odnose na ispunjavanje obaveza Crne Gore u procesu EU integracija, a što se prvenstveno odnosi na pregovaračko Poglavlje 1 – Sloboda kretanja roba.

3. Opcije

- Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
- Obrazložiti preferiranu opciju.
- Ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema moguće je postići jedino davanjem saglasnosti Vlade Crne Gore na Predlog Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu, zatim obezbjeđivanjem budžetskih sredstava potrebnih za realizaciju Programa rada (u skladu sa čl. 13 Zakona o akreditaciji), a nakon toga implementacijom predmetnog Programa rada od strane Akreditacionog tijela Crne Gore.
- Predhodno navedena preferirana opcija je model koji se inače primjenjuje u Crnoj Gori, regionu i u zemljama članicama EU. U skladu sa Zakonom o akreditaciji (a koji je usklađen sa Uredbom (EZ) br. 765/2008) potrebno je da se rad nacionalnog akreditacionog tijela finansijski podrži od strane države (odnosno iz državnog budžeta), a da pri tome bude garantovana njegova nezavisnost i nepristrasnost.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

- Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu će doprinijeti:
 - jačanju administrativnih kapaciteta nacionalnog akreditacionog tijela, a samim tim i kvalitetu usluga koje ono pruža svojim korisnicima,
 - povećanju broja akreditovanih tijela za ocjenjivanje usaglašenosti, odnosno organizacija koje na kompetentan i pouzdan način sprovode poslove ispitivanja, kontrolisanja i sertifikacije,
 - razvoju novih šema akreditacije u skladu sa zahtjevima zainteresovanih strana,
 - daljem učešću Akreditacionog tijela Crne Gore u radu evropske (EA) i međunarodnih organizacija za akreditaciju (ILAC, IAF), sa ciljem integracije nacionalnog sistema akreditacije u evropske i međunarodne okvire,
 - održavanju EA MLA sporazuma sa Evropskom kooperacijom za akreditaciju (EA), kako bi izvještaji i sertifikati koje izdaju akreditovana tijela za ocjenjivanje usaglašenosti iz Crne Gore bili priznati i prihvaćeni na evropskom i međunarodnom nivou kao adekvatni i pouzdani,
 - jačanju bilateralne i multilateralne saradnje sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima, sa ciljem razmjene znanja, iskustva i učešća u aktivnostima od zajedničkog značaja,
 - uspostavljanju i jačanju saradnje sa organima državne uprave, drugim institucijama i ostalim zainteresovanim stranama po pitanjima vezanim za akreditaciju i ocjenjivanje usaglašenosti,
 - promovisanju uloge i značaja akreditacije i sl.
- Primjena Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu ne implicira troškove za građane i privredu.
- Nema troškova - vidjeti prethodni odgovor.
- Akreditacija je u načelu dobrovoljna, pa samim tim direktnog uticaja na stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu nema ali sa druge strane omogućava lakši pristup privrednim subjektima ka međunarodnim tržištima
- Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu neće dovesti do stvaranja biznis barijera. Akreditacija je dio infrastrukture kvaliteta svake države (zajedno sa standardizacijom i metrologijom), te kao takva predstavlja sredstvo za uklanjanje tehničkih barijera u trgovini i predstavlja osnov za slobodan protoka roba i usluga.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze?
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?
- Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju Predloga Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu, potrebno je obezbijediti finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u iznosu 442.900,00 €.
- Sredstva se obezbijavaju na godišnjem nivou, a transferišu se Akreditacionom tijelu Crne Gore u 12 jednakih mjesečnih rata.
- Implementacijom Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu proizilaze međunarodne finansijske obaveze u dijelu plaćanja godišnjih članarina u evropskoj (EA) i međunarodnim organizacijama za akreditaciju (ILAC, IAF).
- Finansijska sredstva za međunarodne finansijske obaveze u 2025. godini su planirana u okviru budžeta za 2025. godinu
- Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteci finansijske obaveze.
- Implementacijom Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu neće se ostvariti prihod Budžeta Crne Gore.
- U cilju planiranja finansijskih sredstava za 2025. godinu, Akreditaciono tijelo Crne Gore je blagovremeno i u propisanoj formi dostavilo nadležnom Ministarstvu ekonomije detaljni obračun finansijskih izdataka potrebnih za nesmetan rad Akreditacionog tijela u 2025. godini radi njegovog objedinjavanja sa drugim budžetskim jedinicama koje su u nadležnosti Ministarstva. Pri planiranju finansijskih izdataka uzeti su prevashodno u obzir statistički podaci o visini troškova iz predhodnog perioda (npr. troškovi koji se odnose na primanja zaposlenih, visina članarina u evropskoj i međunarodnim organizacijama za akreditaciju i druge obaveze koje proističu iz članstva u ovim institucijama, troškovi zakupa poslovnog prostora, režijski troškovi, troškovi vezani za održavanje opreme i sl.), kao i realni troškovi koji se odnose na razvojnu komponentu Programa kao što su npr. troškovi prijema novozaposlenih (u skladu sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i Pravilnikom o zaradama), troškovi obuke, nabavka opreme, razvoj softvera i sl.
- Nijesu postojale sugestije i komentari nadležnog Ministarstva ekonomskog razvoja niti Ministarstva finansija na Predlog Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).

- Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.
- Prilikom pripreme Predloga Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu nije korišćena eksterna ekspertiza.
- U skladu sa čl.10 Odluke o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 21/07 od 13.04.2007) godišnje programe rada donosi Upravni Odbor Akreditacionog tijela uz predhodnu saglasnost Vlade Crne Gore (osnivača). Nacrt Predloga Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu sačinila je direktorica Akreditacionog tijela uz predhodnu komunikaciju i konsultaciju sa rukovodiocima nadležnih službi.
- Na nacrt Predloga Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu nije bilo dodatnih sugestija i predloga za poboljšanjem od strane Upravnog odbora.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?
- Nema potencijalnih prepreka za implementaciju Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu.
- Kao što je do sada bila praksa, Direktorica Akreditacionog tijela Crne Gore će kvartalno sačinjavati informaciju o stepenu realizacije aktivnosti iz Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu i o tome izvještavati Upravni odbor.
- Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva su: broj sprovedenih postupaka akreditacije; status članstva Akreditacionog tijela Crne Gore u evropskoj (EA) i međunarodnim (ILAC, IAF) organizacijama za akreditaciju; status u vezi sa potpisivanjem i održavanjem EA MLA sporazuma sa Evropskom kooperacijom za akreditaciju (EA); broj stalno zaposlenog osoblja u Akreditacionom tijelu Crne Gore; broj ocjenjivača i tehničkih eksperata; broj obuka, radionica i seminara namijenjenih jačanju kompetentnosti stalno zaposlenog osoblja i eksternih saradnika (članova organa, stručnih i savjetodavnih tijela, ocjenjivača); broj realizovanih promotivnih događaja u cilju promocije uloge i značaja akreditacije; broj i sadržaj sporazuma o bilateralnoj saradnji između Akreditacionog tijela Crne Gore i drugih nacionalnih akreditacionih tijela; broj i struktura zajedničkih aktivnosti resornih ministarstava i Akreditacionog tijela Crne Gore na pripremi nacionalnog zakonodavstva; nivo digitalizacije rada Akreditacionog tijela Crne Gore i sl.
- U skladu sa čl.10 Odluke o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore, monitoring i evaluaciju implementacije Programa rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu vrši Upravni odbor Akreditacionog tijela. Predlog Izvještaja o radu Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu (a koji sadrži detaljno izvještavanje o ostvarivanju ciljeva Programa rada sa pratećim finansijskim iskazima) biće od strane Upravnog odbora u zakonski propisanom roku dostavljen nadležnom Ministarstvu ekonomskog razvoja u cilju njegovog sagledavanja i odobravanja od strane Vlade Crne Gore u svojstvu osnivača.

Mjesto i datum

Podgorica, 20.03.2025. godine

MINISTAR

Nik Gjelošhaj

Nik Gjelošhaj

P R E D L O G

Naziv dokumenta

Program rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu

Naziv organizacije

Akreditaciono tijelo Crne Gore (ATCG)

Registraski broj

100000163

Matični broj

02687810

Adresa

Bulevar revolucije 66, Podgorica

Osnivač

Vlada Crne Gore

Članovi Upravnog odbora

Prof.dr Aleksandar Vujović, predsjednik

Dragan Vukčević, član

Prof.dr Jelena Jovanović, član

Mr Danijela Šuković, član

Mr Jovan Nikolić, član

Period programiranja

01.01.2025.godine – 31.12.2025 .godine

Program pripremio:

Direktor Akreditacionog tijela Crne Gore

Program usvojio:

Upravni odbor Akreditacionog tijela Crne Gore

Predsjednik Upravnog odbora

Decembar 2024.godine

**PROGRAM RADA
AKREDITACIONOG TIJELA CRNE GORE
za 2025. godinu**

Sadržaj

1. UVOD.....	Error! Bookmark not defined.
2. AKTIVNOSTI PLANIRANE ZA REALIZACIJU U 2025. GODINI...	Error! Bookmark not defined.
2.1 Program rada ATCG i izvještavanje o radu	Error! Bookmark not defined.
2.2 Održavanje i razvoj sistema menadžmenta ATCG.	Error! Bookmark not defined.
2.3 Akreditacija tijela za ocjenu usaglašenosti	Error! Bookmark not defined.
2.4 Ispunjavanje obaveza koje proističu iz članstva ATCG u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju	Error! Bookmark not defined.
2.5 Aktivnosti ATCG u cilju održavanja statusa potpisnika EA MLA Sporazuma	Error! Bookmark not defined.
2.6 Jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta ATCG	Error! Bookmark not defined.
2.7 Saradnja sa zainteresovanim stranama.....	Error! Bookmark not defined.
2.8 Saradnja ATCG sa organima državne uprave i drugim institucijama, organizacijama i udruženjima	Error! Bookmark not defined.
2.9 Bilateralna saradnja sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država	Error! Bookmark not defined.
2.10 Učešće u planiranju i realizaciji projekata tehničke pomoći	Error! Bookmark not defined.
3. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROGRAMA RADA	Error! Bookmark not defined.

1. UVOD

Oblast akreditacije u Crnoj Gori uređena je Zakonom o akreditaciji („Sl. list CG“, br. 54/09) i Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o akreditaciji („Sl. list CG“, br. 43/2015) čime je ostvarena potpuna usklađenost zakonodavnog okvira sa odredbama Regulative 765/2008/EZ koje se odnose na oblast akreditacije.

Uredbom (EZ) br. 765/2008, kojom se postavljaju zahtevi za akreditaciju, 2008. godine uspostavljen je zakonski okvir za akreditaciju u Evropi. Uredba u svim državama članicama Evropske unije omogućava usklađeni pristup akreditaciji. Uredba zahtjeva ispunjavanje međunarodnih zahteva za akreditaciju, što je operacionalizovano u standardu MEST EN ISO/IEC 17011: Ocjenjivanje usaglašenosti – Zahtjevi za akreditaciona tijela koja akredituju tijela za ocjenjivanje usaglašenosti i kao takav postaje dio evropskog zakonodavstva.

Odluka o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore („Sl. list CG“, br. 21/07), koja je podzakonski akt Zakona o akreditaciji, bliže uređuje djelatnost, organe i način organizacije i rada Akreditacionog tijela Crne Gore (u daljem tekstu: ATCG). Odlukom o osnivanju, Vlada Crne Gore je osnovala ATCG kao nacionalno akreditaciono tijelo koje obavlja poslove akreditacije vodeći se principima nezavisnosti, nepristrasnosti i objektivnosti. Odgovornosti i zadaci ATCG-a su jasno razdvojeni od odgovornosti i zadataka drugih državnih organa. ATCG je neprofitna organizacija i radi izbjegavanja sukoba interesa nema vlasnička prava ili druge finansijske ili upravljačke interese u tijelima za ocjenjivanje usaglašenosti.

Akreditacija je potvrda da su akreditovana tijela za ocjenu usaglašenosti (TOU) koji pružaju usluge ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja, sertifikacije, validacije i verifikacije nepristrasni i tehnički kompetentni za sprovođenje aktivnosti ocjene usaglašenosti definisane obimom akreditacije. To je osnov za povjerenje u njihove rezultate, na temelju kojih se često donose važne odluke.

Akreditacija sa jedne strane pruža podršku ekonomiji i u mnogim aspektima je uslov za pristup međunarodnim tržištima, dok sa druge strane doprinosi zaštiti potrošača i ostvarivanju javnog interesa u drugim oblastima, kao što su zaštita zdravlja, zaštita životne sredine, zaštita informacija i slično.

Za neka područja ocjene usaglašenosti, akreditacija može biti zahtjevana zakonodavstvom, kao što je to slučaj sa propisima koji regulišu monitoring životne sredine, zahtjeve za zakonska mjerila, bezbjednost i kvalitet hrane, itd. Akreditacija se takođe koristi i u neregulisanim područjima jer doprinosi uspostavljanju povjerenja između dobavljača i njihovih klijenata.

Područje primjene akreditacije se kontinuirano širi, posebno u oblastima kao što su informacione tehnologije, sajber bezbednost, digitalizacija, zaštita podataka, robotizacija,

telekomunikacije, elektronska identifikacija, kao i u sektorima zdravstva, saobraćaja, ekologije i energetske efikasnosti.

Utvrđena misija ATCG – „Uspostaviti, održavati, stalno razvijati i promovisati savremen i transparentan sistem akreditacije u Crnoj Gori u skladu sa najboljom evropskom i međunarodnom praksom“ se potvrđuje kroz rad ATCG a sve vodeći se vizijom da Nacionalno akreditaciono tijelo svojim kompetentnim radom, članstvom u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju, sprovođenjem relevantnih multilateralnih sporazuma i svojim ugledom obezbjeđuje prepoznatljivost i priznavanje nacionalnog sistema akreditacije na regionalnom i međunarodnom nivou. Zainteresovane strane daju zajednički doprinos razvoju nacionalnog sistema akreditacije čime se akreditacija prepoznaje kao najpouzdaniji dokaz kompetentnosti tijela za ocjenu usaglašenosti i na taj način osigurava povjerenje u rezultate ispitivanja, etaloniranja, kontrolisanja i sertifikacije“.

Znak akreditacije izdat od Crnogorskog akreditacionog tijela je prepoznat kao garant povjerenja, poštovanja i međunarodne uporedljivosti što je potvrđeno i kroz potpisivanje multilateralnog sporazuma sa Evropskom kooperacijom za akreditaciju 06/12/2023 godine (EA MLA) u sledećim oblastima: ispitivanje, etaloniranje, medicinska ispitivanja, kontrolisanje i sertifikacija proizvoda, nedvosmileno govori o proevropskom putu ATCG i njenom punom doprinosu zatvaranju Poglavlja 1 koji se odnosi na slobodan protok roba.

Osiguravanje stabilnog i kontinuiranog rada na sprovođenju vjerodostojnog (stručnog, nepristranog i nezavisnog) sistema akreditacije u Crnoj Gori u skladu sa evropskim i međunarodnim pravilima oslanja se na pretpostavke za ostvarenje svih poslova i zadataka kao što su finansijska stabilnost, zapošljavanje i osposobljavanje osoblja u skladu sa potrebama i stabilni i adekvatni radni uslovi uz kontinuiran, bezrezervan i osvedočeni trud svih zaposlenih.

Akreditaciju sprovodimo u svim oblastima gde postoji interes i potreba. Sprovodimo ih efikasno, na međunarodno uporedljiv način i na zadovoljstvo svih zainteresovanih strana.

U cilju transparentnosti rada, opšta akta koja regulišu poslovanje ATCG, godišnji programi rada, godišnji izvještaji o radu, Registar akreditovanih tijela sa obimima akreditacija i druge relevantne informacije dostupne su javnosti putem sajta.me.

U okviru Zakona o budžetu za 2025. godinu, za potrebe redovnog poslovanja ATCG u 2025. godini kao i njegovog rada na sprovođenju aktivnosti u 2025. godini opredijeljena su sredstva iz budžeta Crne Gore.

Programom rada Akreditacionog tijela Crne Gore za 2025. godinu, utvrđuju se i opisuju aktivnosti koje ATCG planira realizovati tokom poslovne 2025. godine.

2. AKTIVNOSTI PLANIRANE ZA REALIZACIJU U 2025. GODINI

2.1 Program rada ATCG i izvještavanje o radu

U skladu sa Odlukom o osnivanju Akreditacionog tijela Crne Gore i Zakona o akreditaciji, UO ATCG će u I kvartalu 2025. godine razmatrati i usvojiti Izvještaj o poslovanju Akreditacionog tijela Crne Gore za 2024. godinu (sa finansijskim iskazima), koji će dostaviti nadležnom

Ministarstvu ekonomskog razvoja radi njegovog stavljanja u dalju proceduru prihvatanja od strane Vlade Crne Gore

Program rada je usklađen sa odobrenim finansijskim sredstvima, a realizovaće se u skladu sa dokumentima sistema upravljanja ATCG (6 internih pravila i 13 procedura), te sa zahtjevima međunarodnog standarda za akreditaciona tijela MEST EN ISO/IEC 17011, uputstvima i preporukama Evropske i međunarodnih organizacija za akreditaciju: Evropske organizacije za akreditaciju (EA), Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija (ILAC) i Međunarodnog akreditacijskog foruma (IAF), i obuhvata:

- ✓ Program rada ATCG i izvještavanje o radu
- ✓ Održavanje i razvoj sistema menadžmenta ATCG
- ✓ Akreditacija tijela za ocjenu usaglašenosti
- ✓ Ispunjavanje obaveza koje proističu iz članstva ATCG u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju
- ✓ Aktivnosti ATCG u cilju održavanja statusa potpisnika EA MLA Sporazuma
- ✓ Aktivnosti ATCG u cilju održavanja EA MLA Sporazuma
- ✓ Jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta ATCG
- ✓ Saradnja sa zainteresovanim stranama
- ✓ Saradnja ATCG sa organima državne uprave i drugim institucijama, organizacijama i udruženjima
- ✓ Bilateralna saradnja sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država
- ✓ Učešće u planiranju i realizaciji projekata tehničke pomoći

UO ATCG će nakon usvajanja predloga Programa rada za 2025.g. i istu dostaviti na izjašnjavanje Ministarstvu ekonomskog razvoja radi stavljanja u dalju proceduru tj. prihvatanja istog od strane Vlade Crne Gore.

2.2 Održavanje i razvoj sistema menadžmenta ATCG

ATCG ima uspostavljen sistem menadžmenta prema zahtjevima standarda MEST EN ISO/IEC 17011:2018 i zahtjevima Uredbe (EZ) br. 765/2008 u dijelu koji se odnosi na akreditaciji. Pored implementacije zahtjeva navedenih dokumenata, ATCG mora održavati i unapređivati postojeći sistem menadžmenta, te će u 2025. godini:

- ✓ Predstavnik rukovodstva za kvalitet uz saradnju sa Službom za razvoj i međunarodnu saradnju kontinuirano pratiti izmjene i dopunska izdanja relevantnih mandatornih dokumenata Evropske kooperacije za akreditaciju i Međunarodne organizacije za akreditaciju laboratorija i Međunarodnog akreditacionog foruma kako bi uspostavljena dokumentacija bila blagovremeno ažurirana,
- ✓ Predstavnik rukovodstva za kvalitet će na adekvatan način informisati zaposlene ATCG i druge zainteresovane strane o novonastalim izmjenama u dokumentaciji
- ✓ Predstavnik rukovodstva za kvalitet će organizovati, a tim provjerivača sprovesti redovnu internu provjeru,
- ✓ Menadžment ATCG sprovesti preispitivanje od strane rukovodstva.

U odnosu na nova normativna dokumenta evopske i međunarodnih EA/ILAC/IAF ATCG će 2025. godini kontinuirano ažurirati ZPR.01.27 Lista dokumenata koja sadrži zahtjeve koje treba da ispuni podnosilac Zahtjeva za akreditaciju i akreditovano TOU.

Imajući u vidu eventualne promjene u dokumentaciji ATCG, a samim tim i procedurama rada, u toku 2025. godine realizovaće se najmanje jedna interna provjera cjelokupnog sistema menadžmenta kvalitetom i najmanje jedno preispitivanje od strane rukovodstva kako bi se potvrdilo da ATCG svoj rad obavlja u skladu sa zahtjevima standarda MEST EN ISO/IEC 17011:2018 i uspostavljenim pravilima i procedurama rada. Interna provjera će obuhvatiti primjenu izmjenjenih dokumenata ATCG, provjeru usaglašenosti sistema menadžmenta ATCG sa zahtjevima standarda MEST EN ISO/IEC 17011:2018 i drugim obavezujućim dokumentima međunarodnih organizacija EA, ILAC i IAF

Krajem 2024.godine, u nacionalnom sistemu akreditacije se nalazi ukupno 43 tijela za ocjenjivanje usaglašenosti (TOU) sa aktivnim statusom akreditacije, i 2 tijela za ocjenu usaglašenosti kojima je akreditacija povučena/ukinuta (jedna medicinska laboratorija i jedno sertifikaciono tijelo za sertifikaciju sistema menadžmenta).

Od ukupnog broja tijela za ocjenu usaglašenosti sa aktivnim statusom su 28 laboratorija za ispitivanje, 2 laboratorije za etaloniranje, 2 medicinske laboratorije, 6 kontrolnih tijela, 3 sertifikaciona tijela za sertifikaciju proizvoda i 2 sertifikaciona tijela za sertifikaciju sistema menadžmenta.

Shodno Planu redovnih nadzornih aktivnosti i ponovnih ocjenjivanja akreditovanih tijela a u skladu sa programima ocjenjivanja za svako tijelo ponaosob, Služba za akreditaciju će u toku 2025. godine realizovati dvadeset (20) redovnih ocjenjivanja i šest (6) ponovnih u akreditovanim laboratorijama za ispitivanje, jedno redovno ocjenjivanje laboratorije za kalibraciju, dva (2) redovna ocjenjivanja medicinskih laboratorija na osnovu dodijeljenog obima akreditacije, šest (6) redovnih ocjenjivanja kontrolnih tijela za dodjeljeni obim akreditacije, tri (3) redovna ocjenjivanja i jedno (1) ponovno ocjenjivanje za sertifikaciona tijela za proizvode, dva (2) redovna ocjenjivanja i dva (2) ponovna ocjenjivanja za sertifikaciona tijela za sertifikacije sisteme menadžmenta.

Shodno pravilima akreditacije, prije isteka važenja dodijeljenog sertifikata o akreditaciji (period važenja je 4 godine) ATCG će sprovesti ukupno (9) ponovnih ocjenjivanja (reakreditaciju) tijela za ocjenjivanje usaglašenosti u cilju obnavljanja akreditacije (tj. produžetka važenja sertifikata o akreditaciji za period od 4 godine).

U slučaju vanrednih okolnosti, koje su izvan kontrole ATCG, uslijed čega je ATCG privremeno spriječeno u dosljednom sprovođenju i primjeni dokumenata da sprovodi redovnu nadzornu posjetu na propisani način, ATCG će se za aktivnosti predviđene fazom ocjenjivanja na licu mjesta odlučiti na razuman opseg aktivnosti ocjenjivanja drugim tehnikama kojima će moći utvrditi kompetentnost TOU i ispunjavanje kriterijuma akreditacije.

Akreditaciono tijelo će sa svojim resursima u punom kapacitetu preispitati i prihvatiti sve zahtjeve za proširenje obima akreditacije u dodjeljenim oblastima.

Prema dosadašnjem iskustvu i trendu, i u 2025. godini očekuje se blagi porast broja akreditovanih tijela. Takođe, kao i proteklih godina, očekuje se i proširenja obima akreditacije kod već akreditovanih tijela prema potrebama tržišta.

Akreditaciono tijelo očekuje da se zbog razgovora obavljenih tokom 2024.g. sa potencijalnim klijentima u cilju promocije uloge i značaja akreditacije, realizuju najmanje tri (3) početne akreditacije, i na taj način u sistem akreditacije uvedu nova tijela za ocjenju usaglašenosti. Posebnu pažnju u 2025. godini ATCG će posvetiti širenju mreže akreditacije u dijelu medicinskih ispitivanja u Crnoj Gori.

2.3 Ispunjavanje obaveza koje proističu iz članstva ATCG u evropskim i međunarodnim organizacijama za akreditaciju

Služba za razvoj i međunarodnu saradnju zajedno sa Službom za akreditaciju će tokom 2025. godine aktivno učestvovati u planiranju, koordinaciji i realizaciji aktivnosti koje proističu iz obaveza ostvarenog članstva ATCG u Evropskoj kooperaciji za akreditaciju (EA) i Međunarodnoj organizaciji za akreditaciju laboratorija (ILAC).

Shodno obavezama koje proističu iz punopravnog članstva u EA, tokom 2025. godine ATCG će:

- u kontinuitetu nastaviti da doprinosi radu EA kroz razmjenu informacija i kroz učešće u razvoju mandatornih dokumenata i smjernica EA putem davanja komentara na nacрте dokumenata i glasanja u cilju njihovog konačnog usvajanja;
- osigurati da predstavnici ATCG učestvuju u radu i prisustvuju zvaničnim sjednicama upravljačkih i stručnih tijela EA i to: Generalne Skupštine (EA GA), Komiteta za multilateralne sporazume (EA MAC), Komiteta za laboratorije (EA LC), Komiteta za kontrolna tijela (EA IC), Komiteta za sertifikaciona tijela (EA CC), Komiteta za horizontalnu harmonizaciju (EA HHC) i Komunikacione mreže (CN);
- u skladu sa utvrđenim rokovima blagovremeno izvrši uplatu sredstava za godišnju članarinu u EA za 2025.godinu.

Takođe, shodno obavezama koje proističu iz pridruženog članstva u ILAC, tokom 2025. godine ATCG će:

- u kontinuitetu nastaviti da doprinosi radu ILAC kroz redovnu razmjenu informacija, kao i kroz učešće u razvoju mandatornih dokumenata i smjernica ILAC (za sada bez prava glasanja o dokumentima);
- obezbijediti da predstavnici ATCG učestvuju u radu i prisustvuju sjednicama upravljačkih i stručnih tijela ILAC, u skladu sa mogućnostima i prioritetima;
- u skladu sa utvrđenim rokovima blagovremeno izvršiti uplatu sredstava za godišnju članarinu u ILAC za 2025.godinu.

Treba podsjetiti da za sada ATCG nije član Međunarodnog foruma za akreditaciju (IAF).

Planira se da u roku ne dužem od mjesec dana od okončanja postupka Kolegijalnog ocjenjivanja (Peer evaluacije) i potvrđivanja statusa ATCG kao potpisnika EA MLA Sporazuma, inicira aktivnost kako bi ATCG kroz odgovarajuću proceduru ostvarilo status punopravnog člana u Međunarodnoj organizaciji za akreditaciju laboratorija (ILAC) i Međunarodnom forumu za akreditaciju (IAF).

2.4 Aktivnosti ATCG u cilju održavanja statusa potpisnika EA MLA Sporazuma

ATCG kao potpisnik EA MLA sporazum u šemama akreditacije ispitnih laboratorija (EN ISO/IEC 17025) uključujući laboratorije za medicinska ispitivanja (EN ISO 15189), kalibracionih laboratorija (EN ISO/IEC 17025), kontrolnih tijela (EN ISO/IEC 17020) i sertifikacionih tijela za proizvode (EN ISO/IEC 17065) ima formalnu potvrdu da je ATCG i nacionalni sistem akreditacije na istom nivou sa sistemima akreditacije drugih zemalja članica EU.

U periodu 4.11. - 8.11.2024. realizovana je evaluacija ATCG za sve dodjeljene šeme akreditacije ispitnih laboratorija (EN ISO/IEC 17025) uključujući laboratorije za medicinska ispitivanja (EN ISO 15189), kalibracionih laboratorija (EN ISO/IEC 17025), kontrolnih tijela (EN ISO/IEC 17020) i sertifikacionih tijela za proizvode (EN ISO/IEC 17065) od strane EA tim za Peer Evaluaciju u skladu sa zahtjevima EA-2/02 M:2022, koje imaju za cilj održavanje predmetnog Sporazuma EA MLA u dodijeljenom obimu.

Tokom evaluacije EA tim je utvrdio ukupno 27 neusaglašenosti (NC) i 13 komentara (Cm). Četiri (4) neusaglašenosti se odnose na Poglavlje 4 – Opšti zahtjevi, četiri (4) neusaglašenosti se odnose na Poglavlje 6 – Zahtjevi za resurse, a devetnaest (19) neusaglašenosti na Poglavlje 7 – Zahtjevi za proces.

Komunikacija sa EA peer evaluatorima se očekuje početkom 2025. godine kako bi se blagovremeno realizovale sve aktivnosti na otklanjanju neusaglašenosti, koje se tiču detaljne analize uzroka neusaglašenosti, razmjera neusaglašenosti i definisanja predloga korektivnih mjera.

Služba za akreditaciju će u saradnji sa Službom za međunarodnu saradnju u 2025. godini i dalje pripremati i realizovati aktivnosti sa ciljem međunarodnog prepoznavanja i priznavanja nacionalnog sistema akreditacije i rada ATCG kroz potpisivanje sporazuma sa Međunarodnim forumom za akreditaciju - IAF MLA sporazum za oblast sertifikacije proizvoda, kao i sporazuma sa Međunarodnom organizacijom za akreditaciju laboratorija ILAC MRA sporazum za oblasti ispitivanja i etaloniranja i ILAC MRA sporazum za oblast kontrolisanja.

Na taj način ATCG promovise mjesto i ulogu akreditacije u infrastrukturi kvaliteta Crne Gore, te svoj doprinos slobodnom kretanju roba i usluga kao i sigurnosti i zaštiti potrošača.

2.5 Jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta ATCG

ATCG je obavezano da kontinuirano ulaže u održavanje i razvoj kompetencija svih zaposlenih kao i eksternih saradnika koji učestvuju u ocjenjivanjima za postupak akreditacije.

ATCG ima dvanaest stalno zaposlenih izvršilaca koji obavljaju složene organizacione i stručne poslove utvrđene Pravilnikom o sistematizaciji i organizaciji radnih mjesta.

Imajući u vidu da administrativno tehnički kapaciteti, kao i rad i poslovanje ATCG u najvećoj mjeri počiva i zavisi od stručnosti i kompetentnosti njegovih zaposlenih, neophodno je nastaviti sa njihovim daljim stručnim usavršavanjem, obučavanjem kao i **zapošljavanjem savjetnika u Odjeljenju za akreditaciju laboratorija koje broji najveći broj TOU.**

Takođe, u skladu sa preporukama DRI ATCG treba da u okviru svoje organizacije oformi službu za računovodstvo, kako bi sopstvenim kapacitetima ažurno i tačno vodio sistem računovodstvenih evidencija i odgovarao za tačnost istih kao i da to lice ujedno bude službenik za javne nabavke U ATCG.

S tim ciljem u Službi za akreditaciju će se u 2025. godini sprovesti početna osposobljavanja novozaposlenog prema programu obuke i zahtjevu radnog mjesta, organizovati sprovođenje značajnog broja obuka radi unapređenja stručnih znanja i vještina stalno zaposlenih u skladu sa potrebama, dodijeljenim statusima u registru ocjenjivača, odnosno zahtjevima radnog mjesta.

Obuka će se sprovoditi u skladu sa Planom obuke za 2025. godinu.

Imajući u vidu da su najavljene početne akreditacije državnih i privatnih medicinskih laboratorija neophodno je obezbjediti dalje obuku za vodeće i tehničke ocjenjivače za ovu šemu akreditacije

Planira se rast broja vodećih ocjenjivača u šemi sertifikacionih tijela za proizvode (1), kontrolnih tijela (1) i laboratorija (2).

Takođe je planiran rast broja tehničkih eksperata i tehničkih ocjenjivača u oblasti građevinskih proizvoda (1+1), tehničkih ocjenjivača za oblast hrane (1) i oblast organske proizvodnje i zaštite oznake porijekla i geografske oznake (1).

Imajući u vidu da efektivnost i efikasnost ocjenjivanja tijela za ocjenu usaglašenosti za potrebe akreditacije i praćenja kompetentnosti akreditovanih organizacija u najvećoj mjeri zavisi od kompetentnosti ocjenjivačkog tima, odnosno od samih ocjenjivača, neophodno je nastaviti sa usavršavanjem i obučavanjem registrovanih ocjenjivača i tehničkih eksperata ATCG kao i sa sprovođenjem obuke za potrebe imenovanja novih kandidata u ova zvanja. U toku 2025. godine planira se organizovanje najmanje dvije višednevne interne obuke po zahtjevima standarda za pojedine šeme akreditacije za ocjenjivače/tehničke eksperte ATCG-a kao i kandidate za ova zvanja, u organizaciji Službe za akreditaciju.

Tokom 2025. godine Rukovodilac Službe za razvoj i međunarodnu sardanju će u kontinuitetu planirati i sprovoditi internu obuku u cilju daljeg jačanja kompetentnosti i sticanja potrebnih znanja i vještina Savjetnika u toj službi neophodnih za stručno i profesionalno obavljanje poslova.

U saradnji sa Komisijom za izbor i praćenje ocjenjivača definišće se programi obuke za sve šeme akreditacije, organizovati razmjena iskustava i edukacije vodećih ocjenjivača sa ocjenjivačima akreditacionih tijela iz regiona, omogućićće se učešće zaposlenima, prema području rada, u radu svih upravnih i stručnih radnih tijela EA i prisustvo obuci koje EA organizuje radi razmjene iskustva sa zaposlenima drugih akreditacionih tijela i radi

unapređenja stručnih znanja. Planira se da ATCG bude domaćin kolegama iz drugih nacionalnih akreditacionih tijela zemalja EU i regiona.

Takođe se planira prisustvo kao i aktivno učešće zaposlenih na konferencijama, simpozijima, stručnim skupovima, stručnim seminarima i dr.

U cilju poboljšanja efektivnosti i efikasnosti rada ATCG, uz činjenicu da je pokrenuta nabavka softvera sa posebnim modulima za elektronsko arhiviranje, efikasno upravljanje dokumentacijom, razmjenjivanje, pretraživanje, kontrolisanje pristupa kao i čuvanje dokumentacije na bezbjednom mjestu što će obezbjediti prelazak sa papirnih dokumenata na digitalne verzije u skladu se projektnim zadatkom za nabavku informacionog sistema.

Planira se imenovanje radnog tima koji će pored ostalih zadataka koordinirati i učestvovati u praćenju realizacije projektnih aktivnosti koje imaju za cilj uspostavljanje, razvoj i stavljanje u funkciju informacionog sistema.

Nakon toga zaposleni će aktivno sarađivati, spremiti se na visok stepen prilagodljivosti i odgovornosti kako bi prelazak na informacioni sistem (DMS i web platformu) bio uspješan.

Posvećenost zaposlenih je ključna za efikasno korišćenje sistema što će imati dugoročne koristi za organizaciju.

2.6 Saradnja sa zainteresovanim stranama

Kako bi bilo u mogućnosti da osigura transparentnost rada i brzu dostupnost svih relevantnih informacija, ATCG će i u 2025. godini na web stranici . redovno ažurirati sve informacije o svom radu i o akreditovanim tijelima, u cilju pravovremenog upoznavanja sa svim aktuelnostima koje su u vezi sa akreditacijom.

Planira se da u toku 2025. godine sprovedu aktivnosti sa ciljem poboljšavanja sadržaja web portala ATCG (). Značajno će se unaprijediti dio web portala sa sadržajem na engleskom jeziku kako bi zainteresovani iz inostranstva mogli imati uvid u aktuelne informacije i javno dostupnu dokumentaciju koju objavljuje ATCG. Takođe, posvetiće se pažnja aktivnostima vezanim za obezbjeđivanje dostupnosti informacija o radu ATCG putem društvenih mreža (npr. LinkedIn).

U slučaju postojanja jasnih i opravdanih indicija sa tržišta ili u slučaju formalne inicijative od zainteresovanih strana za razvojem novih usluga akreditacije, Služba za razvoj i međunarodnu saradnju će uz predhodnu saglasnost najvišeg rukovodstva ATCG a shodno uspostavljenoj proceduri za razvoj šema akreditacije tokom 2025. godine aktivno učestvovati u postupku razvoja novih usluga akreditacije ili proširenja postojećih šema na nove oblasti ocjenjivanja usaglašenosti. Neki od primjera potencijalno interesantnih šema akreditacije u Crnoj Gori su sertifikacija osoblja (ISO/IEC 17024) i validacija i verifikacija (EN ISO 14065).

Nadalje, Služba za akreditaciju će i dalje osiguravati pravovremeno odgovaranje na upite fizičkih i pravnih lica kako iz Crne Gore, tako i iz inostranstva na pitanja iz oblasti akreditacije, postupcima i odlukama o ostvarivanju prava na pristup informacijama u skladu sa zakonskim obavezama.

U trećem kvartalu 2025. godine ATCG će realizovati jednodnevnu radionicu sa ciljem prikupljanja podataka o zadovoljstvu zainteresovanih strana i njihovim daljim potrebama i

očekivanjima u pogledu akreditacije. Takođe, ATCG će tokom 2025. godine nastaviti da podstiče akreditovane organizacije i druge zainteresovane strane da uzmu učešća u anonimnoj anketi koja je trajno objavljena na web portalu ATCG.

Informacije o zadovoljstvu i potrebama zainteresovanih strana dobijene iz gore navedenih izvora biće predmet analize najvišeg rukovodstva i poslužiće kao smjernice za dalja poboljšavanja.

U cilju promocije akreditacije (njene uloge, značaja kao i benefita koje ona donosi za organizaciju), kao i u cilju motivacije da uđu u proces akreditacije, Služba za akreditaciju će tokom 2025. godine nastaviti ostvarivanje direktnih kontakata sa predstavnicima organizacija koje su potencijalni kandidati za akreditaciju (najmanje 7).

Radi upoznavanja sa akreditacijom i podizanja svijesti o ulozi i značaju akreditacije kod zainteresovanih strana, ATCG će tokom 2025. godine realizovati tri okrugla stola po opštim i/ili specifičnim temama akreditacije (na primjer: akreditacija verifikatora emisija gasova staklene bašte, akreditacija medicinskih laboratorija, akreditacija sertifikacionih tijela u oblasti PGO, PDI). Promocija značaja akreditacije povodom obilježavanja Svetskog dana akreditacije.

2.7 Saradnja ATCG sa organima državne uprave i drugim institucijama, organizacijama i udruženjima

U 2025. godini Akreditaciono tijelo će zauzeti proaktivan pristup prema organima državne uprave i resornim ministarstvima vezano uz donošenje propisa u Crnoj Gori kojima se zahtjeva akreditacija kako bi se prije stupanja na snagu propisa definisala relevantna šema akreditacije, odnosno razjasnila uloga ATCG i izbjegle kasnije nedorečenosti u sprovođenju. ATCG će tokom 2025. godine inicirati teme koje će rezultirati aktivnim uključivanjem upravljačkih, stručnih i savjetodavnih tijela, kako bi bila olakšana potrebna podrška ATCG u donošenju zahtjevanih propisa usaglašenih sa EU regulativom i prepoznavanju regulisanih oblasti akreditacije.

Takođe, kao i u prethodnom periodu, nove šeme akreditacije i nova područja aktivnosti ATCG će se razvijati u bliskoj saradnji s tijelima državne uprave kroz postupak pripreme nacionalnog zakonodavstva, u smislu prepoznavanja akreditacije kao sredstva u izgradnji povjerenja sa partnerima u EU i kao ključnog faktora za pristup tržištima članica EU.

ATCG će u toku 2025. godine nastaviti sa učešćem u aktivnostima saradnje sa nadležnim organima državne uprave po pitanju procesa pristupanja Crne Gore EU a koja se odnose na oblast akreditacije i ocjenjivanja usaglašenosti. Tu se prevashodno misli: na učešće u aktivnostima planiranja i sprovođenja Programa pridruživanja Crne Gore Evropskoj Uniji (PPCG), na redovnu pripremu informacija potrebnih za izradu godišnjih priloga Izvještaju EK o napretku Crne Gore, redovnu pripremu materijala i učešća na sastancima Pododbora za trgovinu, industriju, carine, poreze kao i na učešće u radu Radne grupe za Poglavlje 1 – Slobodan protok robe.

Cilj ove saradnje je da se principi koji su usvojeni Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti proizvoda, koji je krovni zakon za preuzimanje direktiva novog pristupa EU, primjene i u drugim oblastima u kojima država propisuje obavezno ocjenjivanje usaglašenosti.

Bliska i čvrsta saradnja između državnih organa - donosioca propisa i Akreditacionog tijela Crne Gore je važna kako bi se olakšalo i omogućilo da usluge koje pružaju ATCG i njegova akreditovana TOU, zadovoljavaju potrebe i očekivanja organa vlasti - donosioca propisa u Crnoj Gori.

Budući da se akreditacija, između ostalog, sprovodi i na osnovu podzakonskih propisa donesenih u skladu sa Zakonom o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti i drugih sektorskih zakona koji uređuju razne oblasti za očekivati je da bi donošenje novih podzakonskih akata doprinijelu povećanju broja akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti.

Poseban akcenat će biti stavljen na učešće u pripremi Zakona o klimatskim promjenama zbog toga što akreditacija tijela za validaciju i verifikaciju igra ključnu ulogu u obezbjeđivanju integriteta i tačnosti podataka o emisijama GHG-a, što je ključno za održivo upravljanje i sprovođenje efikasnih politika u oblasti zaštite životne sredine.

Akreditaciono tijelo će kod zakonodavca promovisati akreditaciju tijela za validaciju i verifikaciju prema ISO/IEC 17029 jer to osigurava da su postupci i tehničke sposobnosti tih tijela u skladu sa međunarodno priznatim standardima.

Za zemlju u procesu pridruživanja EU, ovo može doprinijeti usklađivanju sa EU regulativama i standardima, posebno u oblastima kao što su zaštita životne sredine i energetska efikasnost.

Ukoliko se na osnovu regulative dostavi aplikacija za akreditaciju tijela za validaciju i verifikaciju ATCG će na osnovu procedure PR.06-1 koja definiše politike i procedure koje ATCG primjenjuje kada je potrebno uspostaviti novu šemu akreditacije, realizovati aktivnosti postupka razvoja nove šeme akreditacije uzimajući u obzir opravdani/potvrđeni javni interes i činjenicu da je predmetna šema akreditacije neophodna za sprovođenje tehničke regulative.

I u 2025. godini ATCG će nastaviti da održava i razvija saradnju s institucijama infrastrukture kvaliteta (Zavod za metrologiju, Institut za standardizaciju) kao i Privrednom Komorom Crne Gore. Saradnja će se naročito odnositi na zajedničko učešće i organizaciju stručnih skupova radi promocije akreditacije i tumačenja uloge akreditacije u ocjenjivanju usaglašenosti proizvoda i procesa te sprovođenju tehničkih propisa koji obavezuju proizvođače.

U 2025. godini ATCG će raditi na unapređenju sistemske promocije akreditacije : učešćem zaposlenih na konferencijama i stručnim skupovima u organizaciji stručnih udruženja komora i akreditacionih tijela iz regiona ; sistemskim promovisanjem svrsishodnosti akreditacije među stručnim komorama, komisijama i regulatornim tijelima

Tokom javne rasprave u postupku donošenje nove regulative o zdravstvenoj zaštiti, predstavnici ATCG su reagovali na nacrtu novog Zakona o zdravstvenoj zaštiti jer je Član 158 Zakon o zdravstvenoj zaštiti ("Sl. list CG", br. 3/2016, 39/2016, 2/2017, 44/2018, 24/2019 - dr. zakoni, 82/2020 i 8/2021) kojim se propisuje da ukoliko zdravstvena ustanova raspolaže laboratorijskim kapacitetima, izdavanju sertifikata obavezno prethodi akreditacija zdravstvene ustanove, od strane Akreditacionog tijela Crne Gore, uklonjen.

Budući da je sugestija od strane ATCG da se predmetni član nađe u tekstu Zakona, prihvaćena od strane pravne službe Ministarstva zdravlja, u narednoj godini se očekuje aktivno učešće predstavnika ATCG u sprovođenju aktivnosti pripreme i usvajanja Zakona.

Predstavnici ATCG će aktivno učestvovati u radu Koordinacionog odbora Privredne komore Crne Gore, realizaciji Programske linije za uvođenje međunarodnih standarda u okviru Ministarstvu ekonomskog razvoja, kao i Komisije za akreditaciju medicinskih ustanova.

Predstavnici ATCG će raditi na sprovođenju sedam preporuka utvrđenih od strane Nadzornog odbora koji je svoj rad predstavio kroz Izvještaj o radu Akreditacionog tijela Crne Gore za period od 01.01.2023.-31.12.2023.

2.8 Bilateralna saradnja sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država

Tokom 2025. godine Služba za razvoj i međunarodnu saradnju će koordinisati aktivnostima koje se odnose na saradnju ATCG sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima, a prvenstveno sa onima iz zemalja regiona. Saradnja će se odnositi na razmjenu informacija, iskustva, ocjenjivača, organizovanje zajedničkih skupova, obuka i sl.

Očekuje se da tokom 2025. godine ATCG u saradnji sa UO ATCG ostvari sličnu saradnju i sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima na obostranu korist, i potpiše najmanje 2 nova bilateralna sporazuma o poslovno-tehničkoj saradnji sa drugim nacionalnim akreditacionim tijelima.

2.9 Učešće u planiranju i realizaciji projekata tehničke pomoći

U toku 2025. godine Služba za razvoj i međunarodnu saradnju će učestvovati u planiranju, organizaciji i realizaciji projekata tehničke pomoći namijenjenih daljem razvoju i jačanju sistema akreditacije i infrastrukture kvaliteta u Crnoj Gori.

U prvom kvartalu 2025. godine očekuje se realizacija još tri preostale aktivnosti predviđene projekatom IPA 2020 pod nazivom "Increasing the capacity of institutions harmonising and implementing of EU acquis in the area of Competitiveness and Innovation" a čiji se jedan od korisnika ATCG kao nacionalno akreditaciono tijelo.

Tokom 2025. godine, Služba za razvoj i međunarodnu saradnju će shodno razvojnim potrebama ATCGa razmotriti dostupnost, planirati i inicirati druge projekte tehničke pomoći, kao što su npr. projekti tehničke saradnje bilateralnog karaktera, TAIEX projekti ili drugi projekti sličnog karaktera i namjene.

3. PRAĆENJE SPROVOĐENJA PROGRAMA RADA

U opštim načelima za funkcionisanje nacionalnih akreditacionih tijela prema Uredbi (EZ) br. 765/2008, čl 4. stv. 9., zahtjeva se da „Svaka država članica osigurava da njeno nacionalno akreditaciono tijelo ima odgovarajuće finansijske i ljudske resurse za pravilno izvođenje svojih zadataka, uključujući ispunjavanje posebnih zadataka kao što je rad na evropskoj i međunarodnoj saradnji u akreditaciji i djelatnostima koje su potrebne za potporu javne politike“.

Za ispunjenje gore definisanog načela Akreditaciono tijelo mora da ima:

- finansijsku stabilnost,
- kontinuiranu edukaciju osoblja u skladu s potrebama,
- stabilne i adekvatne radne uslove.

Navedeni ciljevi, osim prethodnog propisivanja koraka koje vode ka njihovom ostvarivanju se mogu pratiti i kroz definisanje rezultata koji se žele ostvariti do kraja 2024. godine kvartalno, polugodišnje ili godišnje zavisno od vrste cilja uz utvrđivanje i navođenje indikatora i izvora verifikacije pomoću kojih se može mjeriti stepen efikasnosti preduzetih aktivnosti :

Akreditacija tijela za ocjenu usaglašenosti

- Indikatori: Broj sprovedenih postupaka početne akreditacije (3), broj sprovedenih redovnih nadzornih posjeta (34) i ponovnog ocjenjivanja (9),
- izvori verifikacije: Registar akreditovanih tijela za ocjenu usaglašenosti, godišnji izvještaji o radu ATCG-a

U slučaju vanrednih okolnosti, koje su izvan kontrole ATCG, usljed čega je ATCG privremeno spriječeno u dosljednom sprovođenju i primjeni dokumenata da sprovodi redovnu nadzornu posjetu na propisani način, ATCG će se za aktivnosti predviđene fazom ocjenjivanja na licu mjesta odlučiti na razuman opseg aktivnosti ocjenjivanja drugim tehnikama kojima će moći utvrditi kompetentnost TOU i ispunjavanje kriterijuma akreditacije.

Aktivnosti ATCG u cilju održavanja statusa EA MLA Sporazuma (reevaluacija)

- indikatori: održati status potpisnika EA MLA sporazuma u sljedećim oblastima: ispitne laboratorije (EN ISO/IEC 17025) uključujući laboratorije za medicinska ispitivanja (EN ISO 15189), kalibracione laboratorija (EN ISO/IEC 17025), kontrolna tijela (EN ISO/IEC 17020) i sertifikaciona tijela za proizvode (EN ISO/IEC 17065).
- izvori verifikacije: Izvještaji EA o zadržavanju statusa ATCG u oblastima akreditacije koje su obuhvaćene relevantnim sporazumom

Održavanje statusa punopravnog članstva ATCG u EA, ILAC i IAF

- indikatori: Status punopravnog članstva ATCG u EA, ILAC i IAF organizacijama
- izvori verifikacije: Izvještaji EA, ILAC i IAF o članovima i njihovom statusu članstva

Potpisivanje multilateralnih sporazum sa međunarodnim organizacijama za akreditaciju ILAC i IAF

- indikatori: Status potpisnika sa međunarodnim organizacijama IAF i ILAC

- izvori verifikacije: Potpisani multilateralni sporazumi sa ove dvije organizacije ILAC MRA (u oblasti ispitivanja, etaloniranja i kontrolisanja) i IAF MLA (u oblasti sertifikacije proizvoda)

Jačanje kompetentnosti osoblja koje je angažovano na poslovima akreditacije u ATCG

- indikatori: Broj radnih dana namijenjenih obuci zaposlenih i angažovanih u ATCG u Planu obuka za 2025. godinu minimum 10 radnih dana po zaposlenom. planira se rast broja vodećih ocjenjivača u šemi sertifikacionih tijela za proizvode (1), kontrolnih tijela (1) i laboratorija (2), broja tehničkih eksperata u oblasti građevinskih proizvoda (1), broj tehničkih ocjenjivača u oblasti ispitivanja građevinskih proizvoda (1), tehničkih ocjenjivača za oblast hrane (1) i oblast organske proizvodnje i zaštite oznake porijekla i geografske oznake (1).
- izvori verifikacije: godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji o sprovedenim obukama za zaposlene, sertifikati sa obuke, lista ocjenjivača i eksperata ATCG

Jačanje kompetentnosti zaposlenih, članova upravljačkih, savjetodavnih i stručnih tijela ATCG

- indikatori: Broj radionica, seminara i obuka namijenjenih članovima radnih tijela 5 višednevnih obuka po pojedinim šemama akreditacije, koje su namijenjene stalno zaposlenima, članovima stručnih tijela ATCG (npr. Komisije za akreditaciju i nadležnog tehničkog komiteta), kao i ocjenjivačima/tehničkim ekspertima i kandidatima u ova zvanja ; 1 studijska posjeta zaposlenih ATCG drugom nacionalnom akreditacionom tijelu u cilju poređenja rada i razmjene iskustva.
- izvori verifikacije: godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa radionica, seminara i obuka namijenjenih članovima radnih tijela i sl.

Sprovođenje interne provjere i preispitivanja od strane rukovodstva

- Indikatori: Broj sprovedenih internih provjera i preispitivanja od strane rukovodstva u tekućoj godini
- Izvori verifikacije: Zapisnici sa sprovedene interne provjere i preispitivanja od strane rukovodstva

Promocija akreditacije u organizacijama koje su TOU ili u okviru svoje organizacije imaju TOU da njihovu kompetentnost dokažu akreditacijom

- indikatori: Broj ostvarenih promocija akreditacije – minimum 7 u potencijalnim TOU
- izvori verifikacije: Zapisnik sa održanih promocija verifikovan od strane prisutnog predstavnika TOU

Jačanje administrativno-tehničkih kapaciteta ATCG

- indikatori: zasnivanje radnog odnosa savjetnika u službi za akreditaciju – odjeljenje za akreditaciju laboratorija, računovođu koji bi istovremeno bio i službenik za javne nabavke, instaliranje i implementacija softvera, sprovođenje sedam preporuka Nadzornog odbora
- izvori verifikacije: ugovor o radu novoangažovanih, implementacija softvera i dokazi o realizaciji 7 preporuka NO

Promovisanje akreditacije

- indikatori: Organizovanje okruglih stolova po opštim i/ili specifičnim temama akreditacije (2) (akreditacija verifikatora emisija gasova staklene bašte, akreditacija medicinskih laboratorija), promotivni događaji o značaju akreditacije povodom Svetskog dana akreditacije
- izvori verifikacije: Godišnji izvještaj o radu ATCG-a

Jačanje međunarodne saradnje u oblasti akreditacije

- indikatori: Broj i vrsta aktivnosti evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju na kojima su učestvovali predstavnici ATCG-a (14), broj dokumenata evropskih i međunarodnih organizacija za akreditaciju u čijem je razvoju i donošenju učestvovao ATCG
- izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, izvještaji sa prisustva sastancima upravljačkih i stručnih tijela evropskih/međunarodnih organizacija za akreditaciju

Ostvarivanje bilateralne saradnje ATCG sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država, a naročito onih iz zemalja regiona

- indikatori: Broj i predmet sporazuma o bilateralnoj saradnji između ATCG i drugih nacionalnih akreditacionih tijela (2), broj i vrsta realizovanih zajedničkih aktivnosti
- izvori verifikacije: Godišnji izvještaji o radu ATCG-a, potpisani sporazumi o bilateralnoj saradnji sa nacionalnim akreditacionim tijelima drugih država, izvještaji o sprovedenim zajedničkim aktivnostima ostvarenim rezultatima i sl.

Osnaživanje korišćenja akreditacije u kreiranju i sprovođenju javnih politika

- indikatori: Broj i vrsta zajedničkih aktivnosti resornih ministarstava i ATCG-a na pripremi nacionalnog zakonodavstva
- izvori verifikacije: Evidencija o učešću predstavnika ATCG u radnim grupama za pripremu nacionalnog zakonodavstva, evidencija o komentarima ATCG-a na nacрте zakona i podzakonskih akata, lista nacionalnog zakonodavstva koje se poziva na akreditaciju i sl.

Praćenje i evaluaciju rada ATCG u skladu sa ovim Programom vršiće Upravni odbor ATCG kvartalno, polugodišnje ili godišnje zavisno od vrste cilja uz utvrđivanje i navođenje indikatora i izvora verifikacije pomoću kojih se može mjeriti stepen efikasnosti preduzetih aktivnosti. ATCG je dužno da Upravnom odboru, u junu i krajem decembra tekuće godine, dostavi u pisanom obliku dokaze o stepenu ispunjenosti ciljeva iz Programa rada.

U Podgorici, 30.01.2025. godine

